

Закон о превозу опасних материја

Закон је објављен у "Службеном листу СФРЈ", бр. [27/90](#), [45/90](#) и "Службеном листу СРЈ", бр. [68/2002](#). Види: [чл. 8.](#) Закона - СЛ СРЈ, 24/94-297. Види: [чл. 8.](#) Закона - СЛ СРЈ, 28/96-5. У Републици Црној Гори сходно се примењују одредбе овог закона уколико није другачије одређено Уредбом о заједничком вршењу тржишне, санитарне, ветеринарске, пољопривредне и еколошке инспекцијске контроле у спољнотрговинском промету роба - види: [чл. 1.](#) Уредбе - Службени лист РЦГ, бр. 33/2000-1.

І. ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овим законом уређују се услови под којима се врши превоз опасних материја и радње које су у вези с тим превозом (припремање материје за превоз, утовар и истовар и успутне манипулације), као и надзор над извршавањем овог закона.

Члан 2.

Опасне материје, у смислу овог закона, јесу:

Класе 1а - Експлозивне материје;

Класе 1б - Предмети пуњени експлозивним материјама;

Класе 1ц - Средства за паљење, ватрометни предмети и други предмети;

Класе 2 - Збијени гасови, гасови претворени у течност и гасови растворени под притиском;

Класе 3 - Запаљиве течности;

Класе 4.1 - Запаљиве чврсте материје;

Класе 4.2 - Материје склоне самопаљењу;

Класе 4.3 - Материје које у додиру са водом развијају запаљиве гасове;

Класе 5.1 - Оксидирајуће материје;

Класе 5.2 - Органски пероксиди;

Класе 6.1 - Отрови;

Класе 6.2 - Гадне и заразне материје;

Класе 7 - Радиоактивне материје;

Класе 8 - Корозивне (нагризајуће) материје;

Класе 9 - Остале опасне материје.

Експлозивне материје, предмети пуњени експлозивним материјама, средства за паљење, ватрометни предмети, и други предмети (у даљем тексту: експлозивне материје) јесу чврсте и течне хемијске материје које имају особину да, под

погодним спољним дејством (удар или трење), експлозивним хемијским разлагањем ослобађају енергију у облику топлоте или гасова.

Збијени гасови, гасови претворени у течност и гасови растворени под притиском (у даљем тексту: гасови) јесу материје које имају критичну температуру нижу од 50 °C или на 50 °C притисак паре више од 300 kPa (3 bar).

Запаљиве течности су течности или смеше течности које на температури од 50 °C имају притисак паре нижи од 300 kPa (3 bar), а тачку паљења нижу од 100 °C.

Запаљиве чврсте материје су чврсте материје које, кад су у сувом стању, могу лако да се запале у додиру са пламеном или варницом (сумпор, целулоид, нитроцелулоза, црвени фосфор и др.), али нису склоне самопаљењу.

Материје склоне самопаљењу су материје које се пале у додиру са ваздухом или водом без посредства других материја (бели и жути фосфор, цинкови алкили, отпаци, нитроцелулозни филмови, сирови памук, употребљене крпе и др.).

Материје које у додиру са водом развијају запаљиве гасове јесу материје које у додиру са водом развијају гасове који се пале у додиру са пламеном и варницом (натријум, калијум, калцијум, калцијум-карбид, алкални силициди и др.).

Оксидирајуће материје су материје које се у додиру са другим материјама разлажу и при том могу проузроковати ватру (хлориди, перфлорати, водени раствор водоник-супер-оксида, пероксиди алкалних метала и њихове смеше и др.).

Органски пероксиди су органске материје са вишим степеном оксидације које могу да изазову штетне последице по здравље или живот људи или оштећење материјалних добара, а мање су осетљиве на експлозију од динитробензола у додиру са пламеном или на удар, односно трење.

Отрови су супстанције синтетичког, биолошког или природног порекла и препарати произведени од тих супстанција који, унесени у организам или у додиру са организмом, могу угрозити живот или здравље људи или штетно деловати на животну средину.

Гадне и заразне материје су супстанције које шире непријатан мирис или садрже микроорганизме или њихове токсине за које се зна да могу изазвати заразна обољења код људи и животиња (свежа несољена или усољена кожа, отпаци, изнутрице, жлезде, фекалије и др.).

Радиоактивне материје су материје чија специфична активност прелази 74 бекерела (0,02 микрокирија) по граму.

Корозивне (нагризајуће) материје су материје које у додиру са другим материјама и живим организмима изазивају њихово оштећење или уништење (сумпорна киселина, азотна киселина, бром, мравља киселина, натријум-хлороксид и др.).

Остале опасне материје су супстанције које за време превоза представљају опасност, а које се не могу сврстати у класе од 1 до 8 (азбест, суви лед, магнетни материјали и сл.).

Опасним материјама сматрају се и сировине од којих се производе опасне материје и отпаци - ако имају особине тих материја.

Члан 3.

Предузећа и друга правна лица и појединци који превозе или предају на превоз опасне материје и врше радње у вези с тим превозом, као и појединци који у току превоза непосредно рукују или на други начин долазе у додир са опасним материјама дужни су да предузимају превентивне и заштитне мере којима се обезбеђује заштита живота и здравља људи, животне средине или материјалних добара, односно безбедност саобраћаја.

Ако опасна материја има и особине неке друге опасне материје која спада у класу 2, а те особине могу угрозити живот и здравље људи, животну средину или материјална добра, предузећа и друга правна лица и појединци који превозе такве материје или врше радње у вези с тим превозима, као и појединци који у току превоза рукују или на други начин долазе у додир са таквим материјама дужни су да предузимају превентивне и заштитне мере за спречавање и таквих опасности.

Ако материја из става 2. овог члана има једну или више особина због којих се може сврстати у опасне материје за чији превоз је потребно посебно одобрење, таква материја се може превозити само уз одобрење надлежног органа, без обзира на то како је класификована.

Члан 4.

Новооткривене опасне материје могу да се превозе ако испуњавају услове који су претходно научним испитивањем утврђени као услови који пружају пуну сигурност при њиховом превозу.

Члан 5.

Опасним материјама могу да рукују само пунолетна лица, која су за то стручно оспособљена. Опасне материје могу да превозе само лица која су за руковање и превоз опасних материја стручно оспособљена и која су напунила 21 годину.

Лица која нису стручно оспособљена за руковање опасним материјама могу, ако су претходно упозната са начином рада, опасностима и заштитним мерама на раду, само преносити, утоварати, истоварати или претоварати опасне материје, и то под руководством и надзором стручно оспособљеног лица за руковање опасним материјама.

Стручно оспособљавање лица која рукују опасним материјама и превозе опасне материје врше предузећа која испуњавају техничке услове и располажу стручним кадром за вршење таквих послова и која за то овласти надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини.

■ **Види:**

[Исправку](#) - СЛ СФРЈ, 45/90-1340.

Члан 6.

Предузећа и друга правна лица која превозе опасне материје и врше радње у вези с тим превозом дужна су да организују и трајно врше контролу спровођења мера и испуњавања услова прописаних за превоз опасних материја и вршења радњи у вези с тим превозом у складу са одредбама овог закона, прописа донесеним на основу овог закона и међународних споразума о превозу опасних материја у појединим гранама саобраћаја.

Члан 7.

У погледу заједничког паковања, забране заједничког превозења у истом превозном средству, односно истом простору за смештај товара и искључења из превоза опасних материја сходно се примењују и у свим гранама унутрашњег

саобраћаја одговарајуће одредбе међународних споразума које се односе на превоз опасних материја у појединим гранама саобраћаја.

Члан 8.

Носилац права располагања, односно власник је дужан да осигура опасну материју за случај штете причињене трећим лицима услед смрти, повреде тела или здравља, оштећења или уништења ствари или загађивања животне средине у току превоза.

Одредба става 1. овог члана не примењује се на мале количине опасних материја из члана 51. став 2. и члана 71. став 3. овог закона.

Члан 9.

Одредбе овог закона не односе се на превоз опасних материја превозним средствима оружаних снага Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Одредбе овог закона не односе се ни на погонско гориво у резервоару превозног средства, као ни на друге опасне материје које служе за погон превозног средства смештене у за то одређене судове, који чине целину са превозним средством.

II. ЗАЈЕДНИЧКЕ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЗА СВЕ ОПАСНЕ МАТЕРИЈЕ ИЛИ ЗА ОДРЕЂЕНЕ ВРСТЕ ТИХ МАТЕРИЈА

1. Паковање

Члан 10.

Амбалажа у којој се превозе опасне материје мора да обезбеђује заштиту живота и здравља људи и животне средине при превозу опасних материја и руковању опасним материјама.

Амбалажа у којој се превозе опасне материје мора да буде затворена и непропустљива, тако да при превозу спречава свако губљење или просипање садржаја.

Амбалажа, заједно са затварачима, мора у свим деловима да буде довољно чврста и јака да би се онемогућило лабављење за време превоза.

Опасна материја не сме да нагриза материјал од кога су израђени амбалажа и затварачи нити да са њима ствара штетна или опасна једињења.

Ако је опасна материја пакована у амбалажу која је осетљива на влагу, простор у превозном средству у који је таква материја смештена мора бити заштићен од влаге и покривен непропустљивом покривком.

Члан 11.

Судови, цистерне, контејнери и друга врста амбалаже за превоз опасних материја морају бити израђени у складу са прописаним стандардима за одговарајућу класу опасних материја.

Ако се опасне материје превозе у судовима од ломљивог материјала или неотпорне пластичне масе, судови морају да се сместе у заштитну амбалажу и обезбеде материјалом за попуњавање празног простора ради спречавања лома суда при нормалним условима превоза.

Материјал за попуњавање празног простора мора да буде подешен према природи опасне материје, а нарочито мора да буде подобан да упије течну опасну материју или течност коју опасна материја може да лучи.

Члан 12.

Судови за превоз течне опасне материје или опасне материје потопљене у неку течност и судови за превоз раствора опасне материје, као и њихови затварачи морају да буду такви да издрже унутрашњи притисак при променама температура које материје могу да постигну приликом превоза, водећи рачуна о потребном празном простору за ширење течности.

Ако се превоз течне опасне материје врши ваздухопловом у чијој унутрашњости ваздушни притисак при променама висине за време летења није нормалан, судови у које је смештена течна опасна материја и њихови затварачи морају да буду такви да могу издржати промене ваздушног притиска.

Члан 13.

Судови за превоз опасне материје запремине веће од 200 l морају да буду израђени од челичног лима или другог погодног материјала.

Ако су судови за превоз опасне течне материје израђени од ломљивог материјала и паковани у групи, укупна маса тих судова напуњених опасном течном материјом не сме да буде већа од 75 kg, а ако су судови израђени од материјала који није ломљив и пакован у групи - укупна маса тих судова, заједно са опасном течном материјом, не сме да буде већа од 150 kg.

Члан 14.

Боце у којима се превозе опасне материје пакују се, односно стављају у палете приликом превоза у вертикалном положају, а боце са гасовима - у вертикалном или хоризонталном положају.

Ниске боце са пречником дужим од 30 cm у којима се превози нафтни течни гас могу се паковати, односно стављати у возило за превоз и превозити без палета.

Ако су боце паковане или смештене у палете у хоризонталном положају, морају да буду обезбеђене од котрљања или померања, а ако су паковане, односно смештене у палете у вертикалном положају или широке боце без палета - морају се обезбедити од превртања.

Члан 15.

Колета у којима се превозе опасне материје морају да буду на видљивом месту означена одговарајућим листицама опасности.

Колета са судовима израђеним од ломљивог материјала морају да буду означена листицама којима се назначује ломљивост суда а, по потреби, и положај колета при превозу.

Члан 16.

Празни неочишћени судови у којима су се налазиле опасне материје морају да буду затворени и означени на исти начин као да су напуњени опасном материјом.

Превозна средства којима се превозе судови из става 1. овог члана морају да буду означена на исти начин као и превозна средства којима се превозе судови напуњени опасном материјом.

2. Утовар и истовар

Члан 17.

Утовар и истовар опасних материја (утовар, утакање, претовар, претакање, истовар, истакање, чување и друге манипулације у вези са утоваром или

истоваром) могу да се врше само на посебно одређеним местима на којима се не угрожавају живот и здравље људи, животна средина или материјална добра, односно безбедност саобраћаја.

Место на коме се врши утовар или истовар опасних материја мора да буде снабдевано прописаним уређајима и опремом и на видљивом месту означено одговарајућом ознаком опасности.

Члан 18.

На железничким станицама, у лукама и пристаништима и на аеродромима на којима се врши утовар или истовар опасних материја надлежни орган у републици, односно надлежни орган у аутономној покрајини одредиће посебно место на коме ће се вршити утовар и истовар тих материја.

Члан 19.

На месту на коме се врши утовар или истовар опасних материја забрањен је приступ лицима која непосредно не учествују при утовару или истовару тих материја.

Члан 20.

На месту на коме се врши утовар или истовар експлозивних материја или запаљивих опасних материја, забрањено је:

- 1) држање материја и уређаја који могу да изазову пожар или омогуће његово ширење;
- 2) држање отвореног пламена или рад са отвореним пламеном (заваривање и сл.);
- 3) пушење и употреба средстава за паљење (шибице, упаљачи);
- 4) употреба уређаја или средстава који имају ватрено ложиште;
- 5) рад са алатом или уређајем који варничи;
- 6) постављање надземних електричних водова, без обзира на напон;
- 7) рад мотора возила.

Члан 21.

Утовар и истовар опасних материја врши се, по правилу, дању.

Ако се утовар или истовар опасних материја врши ноћу, осветљење на месту утовара и истовара мора да буде електрично, а електрични уређаји израђени тако да не могу изазвати пожар или експлозију.

Члан 22.

Уређаји за утовар и истовар опасних материја морају да буду исправни, тако да је искључена свака могућност цурења, односно истицања или просипања опасне материје, и изведени на начин којим се не оштећује амбалажа опасне материје.

Члан 23.

Место на коме се врши утовар или истовар експлозивних материја, гасова или запаљивих опасних материја мора да буде снабдевано апаратима или другим уређајима за гашење пожара.

Члан 24.

Затворени простор у коме се врши утовар или истовар опасних материја које развијају гасове или утовар или истовар радиоактивних материја - мора да буде снабдевен најмање једним апаратом за мерење концентрације гасова у ваздуху, односно радиоактивности у том простору.

Апарати за мерење концентрације гасова, односно радиоактивности морају се редовно прегледати и баждарити.

Члан 25.

Предузећа и друга правна лица и појединци који врше утовар и истовар опасних материја нарочито су дужни да контролишу исправност уређаја и електричних инсталација на местима на којима се врши утовар или истовар опасних материја, организују физичко обезбеђење тих места и старају се о исправности техничке опреме и других средстава за гашење пожара на тим местима.

Члан 26.

Цистерне и друга превозна средства којима се превози запаљива течност чија је тачка паљења нижа од 55 °С, запаљиви гас у судовима који се пуне на возилима или којима се превози друга запаљива материја чија је тачка паљења виша од 55 °С - ако се из технолошких разлога приликом манипулације та материја мора загрејати на температури вишој од четири петине њене тачке паљења, као и возила у којима се превозе опасне материје класе 1а, 1б, 1ц, 4.1, 4.2, 5.1 и 5.2, морају за време утовара или истовара тих материја да буду уземљени, а издувна цев мотора мора бити опремљена хватачем варница.

За време утовара, истовара или претовара течности или гасова из става 1. овог члана, рад мотора и уређаја за загревање кабине превозног средства мора бити заустављен, осим ако се мотор превозног средства користи за погон пумпи или других уређаја за утовар или истовар.

3. Превоз

Члан 27.

Предузећа и друга правна лица и појединци који предају на превоз опасну материју или је превозе сопственим превозним средствима дужни су да опасну материју припреме тако да испуњава све прописане услове за њен превоз.

Опасна материја не сме се предати или примити на превоз ако нису испуњени прописани услови за њен превоз.

■ **Види:**

[Исправку](#) - СЛ СФРЈ, 45/90-1340.

Члан 28.

Забрањен је увоз отпадака опасних материја иностраног порекла ради привременог или трајног одлагања на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини може забранити превоз појединих врста опасних материја преко одређеног подручја или одредити да се те врсте опасних материја превозе само одређеном врстом превозних средстава.

Члан 29.

Превозна средства којима се превозе опасне материје морају бити технички исправна, израђена, опремљена и обележена у складу са прописаним стандардима.

Члан 30.

Опасне материје не смеју да се предају нити се примају на превоз као пртљаг.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, у пртљагу се могу преносити апарати, направе и други слични предмети који садрже минималне количине опасне материје које не представљају опасност по околину, а служе за личну употребу (упаљачи, шибице, лакови и сл.).

Члан 31.

Предузећа и друга правна лица и појединци који превозе опасне материје дужни су да у случају нестанка опасне материје при превозу предузму потребне мере да се она пронађе и да о опасности коју представља опасна материја обавесте најближи орган санитарне инспекције или најближу станицу милиције, а по потреби, и јавност.

Члан 32.

Испале или на било који начин приликом превоза просуте опасне материје, превозник је дужан да обезбеди, прикупи и одстрани, односно смести на за то одређеним местима и да их на други начин учини безопасним и да о томе обавести најближу станицу милиције, а, по потреби, и најближи орган санитарне инспекције.

Ако превозник није у могућности да испале или просуте опасне материје прикупи, одстрани, смести на одређено место или на други начин неутрализује, надлежни орган управе позваће предузеће које располаже техничким средствима за извршење таквог задатка да то уради на рачун превозника.

Места из става 1. овог члана одређује надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини.

■ Види:

[Исправку - СЛ СФРЈ, 45/90-1340.](#)

Члан 33.

Пошиљалац који даје опасну материју на превоз дужан је да за сваку пошиљку опасне материје испостави исправу о превозу и упутство о посебним мерама безбедности које се при превозу опасне материје морају да предузму и да их преда превознику.

Исправа о превозу опасне материје мора да садржи:

1) податке о врсти опасне материје (хемијски, технички и трговачки назив опасне материје, класа у коју спада и редни број у тој класи, као и идентификациони број из одговарајућег међународног споразума кад је он утврђен);

2) податке о количини опасне материје (брuto и нето маса, број комада и др.);

3) назначење пошиљача да су испуњени услови прописани за превоз односне опасне материје;

4) назив, односно лично име, адресу и број телефона пошиљача и примаоца;

5) назначење да је уз исправу о превозу опасне материје превознику предато и писмено упутство о посебним мерама безбедности које се при превозу опасне материје морају да предузимају;

6) потпис и печат пошиљаоца.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, исправа о превозу опасне материје не испоставља се ако товарни лист или друга одговарајућа исправа о превозу садржи све податке о опасној материји наведене у ставу 2. овог члана.

Члан 34.

Исправа о превозу опасне материје која се упућује у иностранство мора да буде написана на једном од језика народа Југославије и на енглеском, француском, руском или немачком језику.

Ако се опасна материја упућује у земљу која се граничи са Социјалистичком Федеративном Републиком Југославијом, исправа о превозу опасне материје може бити написана на једном од језика народа Југославије и на језику те земље.

Члан 35.

Исправа о превозу опасне материје испоставља се у три истоветна примерка, од којих један остаје код пошиљаоца, један се уручује превознику, а један се доставља примаоцу опасне материје.

Лице које управља превозним средством којим се превози опасна материја дужно је да поседује исправу о превозу опасне материје, сертификат о исправности возила, уверење о стручној оспособљености за управљање тим возилом и упутством о посебним мерама безбедности.

Члан 36.

Упутство о посебним мерама безбедности које морају да се предузму при превозу опасне материје треба да садржи, нарочито:

1) назначење врсте опасности коју представља и последице које може да изазове опасна материја;

2) назначење посебних мера које треба да се предузму при превозу опасне материје и мера за спречавање, односно ублажавање штетних последица које могу да настану услед незгоде или удеса на превозном средству (пожар, лом амбалаже, просипање или истицање опасне материје и сл.);

3) поступак са лицем које дође у додир са опасном материјом;

4) назив, адресу и број телефона предузећа или назив и број телефона органа који мора да се обавести о незгоди или удесу који се десио приликом превоза опасне материје.

Члан 37.

Превозник и лице које управља превозним средством којим се превози опасна материја дужни су да на исправи о превозу опасне материје својим потписом потврде пријем декларисане опасне материје за превоз.

Члан 38.

Ако у току превоза превозник или лице које управља превозним средством којим се превози опасна материја утврди или на други начин сазна да превози опасну

материју чији је превоз забрањен, дужан је да одмах обустави даље превозење опасне материје и о томе обавести најближу станицу милиције и пошиљаоца.

Пошиљалац опасне материје из става 1. овог члана дужан је да одмах по примљеном обавештењу о обустављању превоза преузме опасну материју и предузме одговарајуће мере да не дође до угрожавања здравља људи, животне средине и добара.

Члан 39.

Превозник или лице које управља превозним средством којим се превози опасна материја које у току превоза утврди да превози опасну материју која не испуњава услове прописане за превоз или која није декларисана као опасна материја или је нетачно декларисана, дужан је да обустави даље превозење опасне материје и о томе обавести пошиљаоца.

Пошиљалац опасне материје из става 1. овог члана дужан је да одмах по примљеном обавештењу о обустављању превоза отклони утврђене недостатке или преузме опасну материју.

III. ПОСЕБНЕ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЗА ПРЕВОЗ ОДРЕЂЕНИХ ВРСТА ОПАСНИХ МАТЕРИЈА

1. Експлозивне материје

Члан 40.

Утовар и истовар експлозивних материја ван круга предузећа која те материје производе или држе за своју редовну делатност могу да се врше само на местима која одреди надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини.

Члан 41.

За превоз експлозивних материја потребно је одобрење.

Одобрење за превоз експлозивних материја у унутрашњем саобраћају издаје надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини из које се упућује пошиљка, а за превоз преко границе или територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (увоз, извоз и транзит) - савезни орган управе надлежан за унутрашње послове.

Одобрење из става 1. овог члана није потребно ако се превоз експлозивних материја врши за потребе оружаних снага Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и уз војно обезбеђење.

Члан 42.

Захтев за издавање одобрења за превоз експлозивних материја подноси пошиљалац експлозивне материје.

Захтев из става 1. овог члана садржи:

- 1) назив, односно лично име и адресу пошиљаоца;
- 2) врсту, технички назив, количину и начин паковања експлозивне материје;
- 3) ивични број под којим се експлозивна материја води у номенклатури опасних материја одговарајућег међународног споразума за превоз опасних материја;
- 4) назив и адресу произвођача експлозивне материје;
- 5) назив, односно лично име и адресу превозника;

- 6) датум и приближни час започињања превоза, итинерер и крајње место превоза;
- 7) назначење врсте и ознаку превозног средства;
- 8) назив, односно лично име и адресу примаоца;
- 9) ванредне мере безбедности за време превоза експлозивне материје;
- 10) назив улазног или излазног граничног прелаза и време кад ће се извршити превоз експлозивне материје преко граничног прелаза, односно територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије.

Члан 43.

Орган надлежан за издавање одобрења за превоз експлозивних материја (члан 41. став 2) може, по потреби, да нареди предузимање и посебних мера безбедности при превозу одређене експлозивне материје (правац кретања, пратња пошиљаоца или превозника, пратња припадника милиције и др.).

Ако орган из става 1. овог члана нареди предузимање посебних мера безбедности при превозу одређене експлозивне материје чије је крајње место превоза на територији друге републике, односно аутономне покрајине, дужан је да о потреби предузимања посебних мера безбедности обавести орган унутрашњих послова републике, односно аутономне покрајине преко чије територије треба да се изврши превоз експлозивне материје.

Трошкове посебних мера безбедности из става 1. овог члана у унутрашњем саобраћају сноси пошиљалац експлозивне материје, а при увозу, извозу или транзиту експлозивне материје - превозник.

Члан 44.

Ако је уговорен увоз или извоз веће количине експлозивних материја које не могу да се превезу преко границе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије једним превозним средством нити истовремено са више превозних средстава, одобрење за превоз може да се изда за целу количину експлозивних материја. У том случају, превоз целе количине експлозивних материја мора да се изврши преко истог граничног прелаза и у року који не може да буде дужи од три месеца.

Члан 45.

Експлозивне материје и средства за њихово иницирање не смеју да се превозе заједно у истом простору превозног средства.

Одредбе става 1. овог члана неће се примењивати на превоз предмета напуњених експлозивним материјама код којих су средства за паљење уграђена у току производње (муниција, противградне ракете, привредна муниција и др.), као ни на заједнички превоз експлозива до 50 kg (осим експлозива ознаке 9а и 10а из Европског споразума о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају, потребне количине детонаторског штапина за тај експлозив и највише 200 упаљача, под условом да се упаљачи налазе у оригиналном паковању и да је експлозив одвојен од детонатора).

Експлозивне материје није дозвољено превозити у кабинџ возача и у простору превозног средства у коме се превозе лица.

Члан 46.

Предузећа и друга правна лица и појединци који превозе експлозивне материје дужни су да о свакој несталој количини експлозивне материје при превозу одмах обавесте најближу станицу милиције.

2. Гасови

Члан 47.

Судови који су намењени за превоз одређеног гаса могу се пунити и другом врстом гаса под условом да најмањи пробни притисак за тај гас не буде већи од пробног притиска за који је посуда испитана и да назив гаса и највећа дозвољена тежина пуњења буду уписани на посуди, узимајући при том у обзир одговарајуће мере безбедности које захтевају својства појединог гаса.

Члан 48.

Судови у којима се превозе гасови морају да буду снабдевени исправним вентилима. Вентили на тим судовима морају да буду заштићени заштитном капом или заштитним прстеном и херметички затворени за време превоза.

Члан 49.

Превоз судова са гасовима врши се, по правилу, отвореним превозним средством на коме товар мора да буде заштићен од штетних атмосферских утицаја, осим судова који су израђени од материјала отпорног на атмосферске утицаје.

Превоз судова са гасовима може да се врши и затвореним превозним средством ако је оно снабдежено вентилационим уређајем или је омогућено стално проветравање.

Особље превозног средства којим се превозе отровни гасови и друге опасне материје које стварају паре и гасове опасне по здравље мора за време превоза имати одговарајућу опрему за личну заштиту.

3. Запаљиве течности

Члан 50.

Судови у којима се превозе запаљиве течности морају да одговарају техничким условима прописаним за односну врсту запаљивих течности.

Ако се запаљиве течности превозе у металним бачвама или металним боцама, те бачве и боце морају да буду израђене према југословенском стандарду, односно према страном или међународном стандарду који није у супротности са југословенским стандардима.

4. Отрови

Члан 51.

За превоз отрова преко државне границе или територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (увоз, извоз и транзит) потребно је одобрење које издаје савезни орган управе надлежан за послове здравства, у сагласности са савезним органом управе надлежним за унутрашње послове.

Изузетно, мање количине отрова намењене за лабораторијске и научне сврхе могу се превозити преко државне границе или територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије без одобрења из става 1. овог члана.

Савезни орган управе надлежан за послове здравства прописује која се количина сматра мањом количином намењеном за лабораторијске и научне сврхе.

Отрови не смеју да се превозе у истом товарном простору са животним намирницама, сточном храном, лековима и предметима опште употребе који подлеже здравственом надзору.

Члан 52.

За превоз отрова у унутрашњем саобраћају потребно је одобрење.

Одобрење за превоз отрова из става 1. овог члана издаје надлежни орган у републици, односно надлежни орган у аутономној покрајини из које се упућује пошиљка.

Одобрење из става 1. овог члана није потребно ако се превоз отрова врши за потребе оружаних снага Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и уз војно обезбеђење.

Члан 53.

Орган надлежан за издавање одобрења за превоз отрова може, по потреби, да нареди предузимање посебних мера безбедности при превозу одређеног отрова (правац кретања, пратња пошиљача или превозника, милиције или санитарног инспектора).

Састав, задатке и опрему екипе коју чини техничка пратња пошиљача или превозника при превозу отрова прописује функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства.

Ако орган из става 1. овог члана нареди предузимање посебних мера безбедности при превозу одређеног отрова чије се крајње место превоза налази на територији друге републике, односно аутономне покрајине, дужан је да о потреби предузимања посебних мера безбедности обавести орган надлежан за послове санитарне инспекције у републици, односно аутономној покрајини преко чије територије треба да се врши превоз отрова.

Трошкове посебних мера безбедности из става 1. овог члана у унутрашњем саобраћају сноси пошиљач отрова.

Члан 54.

Захтев за издавање одобрења за превоз отрова подноси пошиљач отрова.

Захтев из става 1. овог члана садржи:

- 1) назив, односно лично име и адресу пошиљача;
- 2) назив, односно лично име и адресу превозника;
- 3) назив и количину отрова, начин паковања отрова и идентификациони број;
- 4) назначење врсте и ознаку превозног средства;
- 5) назив, односно лично име и адресу примаоца;
- 6) датум и приближан час почетка превоза;
- 7) итинерер кретања превозног средства.

Уз захтев из става 1. овог члана пошиљалац је дужан да приложи упутство о посебним мерама безбедности при превозу отрова.

Члан 55.

Ако у току превоза отрова настане расипање или отицање отрова услед хаварије превозног средства или из других разлога због којих постоји опасност од контаминације животне средине, превозник је дужан да на видљив начин означи место на коме је настало расипање отрова, да о томе одмах обавести најближи орган санитарне инспекције или најближу станицу милиције и да до доласка санитарног инспектора, односно припадника милиције спречи приступ људи и животиња том месту.

5. Радиоактивне материје

Члан 56.

Радиоактивне материје могу да се пакују и превозе само у амбалажи намењеној за одређену врсту радиоактивних материја, зависно од величине и јачине извора, агрегатног стања и других својстава радиоактивне материје.

Доза зрачења на површини амбалаже и на одређеном одстојању од амбалаже и ниво контаминације на површини амбалаже не смеју да буду већи од износа одређених за дати тип и категорију паковања и предвиђених прописима о заштити од јонизујућих зрачења и међународним споразумима о превозу опасних материја у појединим гранама саобраћаја.

Члан 57.

Ако је радиоактивна материја истовремено и токсична, експлозивна или запаљива, приликом припремања такве радиоактивне материје за превоз и за време превоза морају се предузети мере безбедности прописане за сваку од наведених врста опасности.

Члан 58.

Радиоактивне материје не смеју да се превозе у унутрашњем саобраћају у истом товарном простору са животним намирницама, предметима опште употребе који подлежу здравственом надзору, лековима и сточном храном.

Члан 59.

За превоз радиоактивних материја потребно је одобрење.

Одобрење за превоз радиоактивних материја у унутрашњем саобраћају издаје надлежни орган у републици, односно надлежни орган у аутономној покрајини из које се упућује пошиљка, а за превоз преко границе, односно територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (увоз, извоз и транзит) - савезни орган управе надлежан за послове здравства, у сагласности са савезним органом управе надлежним за унутрашње послове.

Органи из става 2. овог члана могу, по потреби, да нареду предузимање и посебних мера безбедности при превозу одређене радиоактивне материје (правац кретања, пратња пошиљача или превозника, пратња припадника милиције и др.).

Трошкове за спровођење мера из става 3. овог члана у унутрашњем саобраћају сноси пошиљалац радиоактивне материје, а при увозу или транзиту радиоактивне материје - превозник.

Одобрење из става 1. овог члана није потребно ако се превоз радиоактивних материја врши за потребе оружаних снага Социјалистичке Федеративне Републике Југославије и уз војно обезбеђење.

Члан 60.

Предузећу или другом правном лицу чија је делатност везана за коришћење радиоактивне материје може се издати одобрење за виšekратни превоз те материје са роком важности до шест месеци.

У одобрењу из става 1. овог члана мора се назначити количина радиоактивне материје, односно број извора јонизујућег зрачења и њихова укупна активност који се могу заједно превозити одређеним превозним средством.

Предузеће или друго правно лице је дужно да најкасније 24 часа пре почетка превоза радиоактивне материје, надлежном органу у републици, односно аутономној покрајини достави обавештење које садржи:

1) врсту и регистарски број превозног средства којим ће се извршити превоз радиоактивне материје;

2) број и датум издатог одобрења за превоз;

3) врсту и количину радиоактивне материје, односно о броју извора и њиховој укупној активности;

4) личне податке о лицима која ће извршити превоз радиоактивне материје;

5) време и место почетка превоза радиоактивне материје;

6) итинерер кретања превозног средства;

7) време доласка превозног средства са радиоактивном материјом у место коришћења и име, односно назив и адресу корисника.

Члан 61.

Захтев за издавање одобрења за превоз радиоактивних материја подноси пошиљалац радиоактивне материје.

Захтев из става 1. овог члана садржи:

1) назив, односно лично име и адресу превозника, а ако се превоз врши преко границе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије - и назив, односно лично име и адресу увозника, односно извозника радиоактивне материје;

2) назив и адресу предузећа које је извршило паковање пошиљке;

3) назив и адресу произвођача радиоактивне материје;

4) назив врсте и технички назив радиоактивне материје;

5) јачину извора и начин мерења радиоактивне материје (укупна и појединачна активност);

6) назначење превозног средства (ваздухоплов, железница, брод, друмско возило);

7) итинерер превоза од места предаје радиоактивне материје до места њеног коришћења;

8) назив улазног и излазног граничног прелаза, ако се превоз врши преко границе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије;

9) назив, односно лично име и адресу примаоца;

10) датум или приближно време започињања превоза.

Уз захтев из става 1. овог члана пошиљалац је дужан да приложи:

1) препис одобрења за производњу, промет и коришћење радиоактивне материје која се превози;

2) атест о амбалажи радиоактивне материје;

3) упутство о посебним мерама безбедности при превозу радиоактивне материје;

4) списак посебне заштитне опреме.

Члан 62.

Радиоактивне материје које у случају незгоде или удеса могу да доведу до контаминације или угрожавања животне средине зрачењем превозе се уз пратњу лица оспособљеног за руковање тим материјама.

Члан 63.

У случају расипања радиоактивне материје, превозник је дужан да на видљив начин обележи место на коме је дошло до расипања и да, до доласка стручног лица, спречи приступ људи и животиња том месту.

Ако у току превоза дође до расипања или нестану радиоактивне материје, превозник је дужан да о томе одмах обавести најближу станицу милиције, а, по могућности, и најближи орган санитарне инспекције.

IV. ПОСЕБНЕ МЕРЕ БЕЗБЕДНОСТИ ЗА ПРЕВОЗ ОПАСНИХ МАТЕРИЈА, ПО ГРАНАМА САОБРАЋАЈА

1. Превоз у друмском саобраћају

Члан 64.

Приликом превоза опасних материја у друмском саобраћају примењују се, поред мера безбедности за превоз опасних материја прописаних овим законом, и одредбе Европског споразума о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају.

Члан 65.

У моторном возилу којим се превозе опасне материје не смеју да се налазе друга лица осим возача, сувозача и пратиоца.

Члан 66.

У моторном возилу којим се превозе опасне материје, поред возача, мора да се налази и сувозач у случајевима предвиђеним Европским споразумом о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају.

Члан 67.

У возилу којим се превозе опасне материје не смеју да се држе материје које могу да изазову пожар.

На возилу натовареном опасним материјама не смеју да се врше оправке које могу, услед варничења или удара, да изазову пожар или експлозију, или да оштете амбалажу.

У кабини возила којим се превозе опасне материје класе 1а, 1б, 1ц, 2, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1 и 5.2 пушење није дозвољено.

Члан 68.

Возач моторног возила који превози опасне материје дужан је да возилом управља са нарочитом опрезношћу.

Брзина кретања моторног возила којим се превозе опасне материје не сме да прелази 80% од највеће дозвољене брзине одређене према врсти пута, односно одређене саобраћајним знаковима постављеним на путу, а ни у ком случају не сме да буде већа од 70 km на час, а за отрове - од 60 km на час.

Члан 69.

Од тренутка пријема до тренутка предаје опасне материје, возач моторног возила не сме да се удаљава од возила којим се превози опасна материја.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, возач моторног возила сме да се удаљи од возила којим се превози опасна материја само ако возило остави под надзором сувозача или пратиоца, односно ако возило паркира на контролисаном и одговарајуће опремљеном простору за паркирање.

Услови из ст. 1. и 2. овог члана не односе се на возило којим се превозе опасне материје за које по Европском споразуму о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају нема посебних захтева у погледу паркирања.

Члан 70.

О свакој незгоди или удесу који се догоди приликом превоза опасних материја, чије последице посада моторног возила не може сама да отклони или због којих не може да настави вожњу, један од чланова посаде дужан је да одмах обавести најближу станицу милиције.

Ако се у моторном возилу са опасним материјама које је претрпело незгоду или удес налази само возач, лице које се затекло на месту незгоде или удеса или лице које прво наиђе на то место дужно је да на захтев возача о томе обавести најближу станицу милиције.

Члан 71.

Опасне материје могу да се превозе моторним и прикључним возилима посебно конструисаним за превоз поједине опасне материје или возилима која одговарају условима прописаним овим законом и Европским споразумом о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају.

У унутрашњем друмском саобраћају опасне материје, могу да се превозе и комби-возилима чији је простор за утовар робе одвојен од простора за путнике стално фиксираном преградом.

Изузетно од одредаба ст. 1. и 2. овог члана, пренос, разношење или достављање дању, и то за време добре видљивости, мањих количина опасних материја које дефинише Европски споразум о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају, осим радиоактивних, може да се врши и путничким аутомобилом, трактором са приколицом, запрежним возилом, теретним трициклом са мотором или без мотора, ручним количима или на товарној стоци.

Радиоактивне материје могу да се превозе и превозним средствима из става 3. овог члана ако то одобри надлежни орган у републици, односно надлежни орган у аутономној покрајини.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове прописује количине опасних материја које се могу превозити возилима из става 3. овог члана.

■ **Види:**

[Исправку](#) - **СЛ СФРЈ, 45/90-1340.**

Члан 72.

Возила за превоз опасних материја, запаљивих гасова, односно запаљивих течности са температуром паљења испод 55 °C треба да имају уређај за разелектрисање - одвод статичког електрицитета који пре утовара или истовара опасних материја треба да буде прикључен на уземљење.

Возила за превоз опасних материја класе од 1 до 5.2 треба да буду галвански повезана у једнопотенцијалну целину. Галванске везе и уређаје за разелектрисање треба проверити пре утовара, односно истовара.

Возила за превоз опасних материја класе од 1 до 5.2 треба опремити уређајем за одвод статичког електрицитета на коловоз и са две плочице за приклоп уземљења на задњем делу возила (лево, десно).

Возила за превоз опасних материја треба опремити одговарајућим прекидачем за искључивање свих електричних кружних токова (директно приклопљен може бити само тахограф). Коришћење прекидача за возила за која то захтева Европски споразум о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају треба да буде са два места, а за сва остала возила са једног или два места.

Члан 73.

Возило којим се превозе опасне материје мора да има два знака за означавање возила којим се превозе опасне материје.

Ако је опасна материја која се превози са списка Б5 Европског споразума о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају, на знацима за означавање возила којим се превозе опасне материје морају да буду исписани идентификациони бројеви опасне материје која се превози.

Знакови за означавање возила којим се превозе опасне материје, идентификациони бројеви појединих опасних материја, као и места за постављање знакова на возилу морају бити изведени у складу са одредбама Европског споразума о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају.

Одредбе ст. 1, 2. и 3. овог члана примењују се и кад се моторним возилом превозе празни неочишћени судови у којима су се налазиле опасне материје.

Члан 74.

Ако се опасне материје превозе превозним средствима из члана 71. став 3. овог закона, уместо знака за означавање возила којим се превозе опасне материје може се употребити заставица истог облика, димензија и боја, која на превозном средству мора да буде истакнута на видљивом месту.

Члан 75.

Моторно и прикључно возило којим се превозе радиоактивне материје мора да има, уместо знака за означавање возила којим се превозе опасне материје, три

симбола упозорења за означавање возила којим се превозе радиоактивне материје.

Симболи упозорења за означавање возила којим се превозе радиоактивне материје стављају се на бочне стране и на задњу страну моторног и прикључног возила.

Члан 76.

Моторно возило којим се превозе опасне материје мора, поред опреме предвиђене општим прописима и Европским споразумом о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају, да има и следећу опрему:

1) возачки алат и дизалицу за возило;

2) најмање два апарата за гашење пожара, од којих један за гашење пожара на мотору, а други за гашење пожара на товару возила, и то таквог пуњења које, с обзиром на количину и друга својства опасне материје, омогућава ефикасно гашење пожара;

3) две ручне батеријске електричне лампе (светиљке) са трепћућом или сталном светлошћу нарануасте боје, која се види са удаљености од најмање 150 m;

4) два знака којима се означава моторно возило заустављено на коловозу;

5) две заставице за означавање возила којима се превозе опасне материје;

6) две лопате и један пијук;

7) преносну лампу која се може укључити на акумулатор возила и која је израђена тако да не може изазвати експлозију или пожар.

Поред опреме из става 1. тач. 1. до 4. и тач. 6. и 7. овог члана, моторно возило којим се превозе радиоактивне материје мора да има:

1) уређај за контролу зрачења и средства за заштиту и означавање терена;

2) две заставице за означавање возила којим се превозе радиоактивне материје.

Члан 77.

Ако се опасне материје превозе прикључним возилом на коме ма која осовина има једноструке точкове, прикључно возило мора да има посебан уређај који, помоћу звучног или светлосног сигнала, упозорава возача ако почне да опада притисак ваздуха у пнеуматику више од 20% на било ком точку прикључног возила.

Прикључно возило којим се превозе опасне материје, ако није снабдевано кочицама које аутоматски коче приликом откачињања од вучног возила, мора да буде везано за вучно возило и снабдевано ланцима.

Члан 78.

Моторно возило којим се превозе опасне материје може се кретати само путевима који су одређени за кретање таквих возила.

Моторна возила којима се превозе опасне материје могу се заустављати и паркирати само на местима која су за ту врсту возила одређена и обележена.

Орган у републици, односно аутономној покрајини одређује путеве из става 1. овог члана и места за паркирање из става 2. овог члана.

Возач који је због квара на возилу, саобраћајне незгоде, утовара или истовара, или из другог оправданог разлога принуђен да возило са опасном материјом заустави на коловозу или на паркиралишту у насељу, дужан је да предузме све мере да заустављено возило не доведе у опасност друга возила, а нарочито да учеснике у саобраћају упозори:

1) дању и ноћу - постављањем, иза заустављеног возила, два знака којима се означава моторно возило заустављено на коловозу;

2) ноћу и у време смањене видљивости због неповољних атмосферских или других прилика - постављањем светилке из члана 76. став 1. тачка 3. овог закона;

3) упућивањем сувозача или пратиоца пошилке да на удаљености од 100 m до 150 m иза заустављеног возила, дању - заставицом за означавање возила којим се превозе опасне материје, а ноћу и у условима слабе видљивости - светилком, упозорава возаче који наилазе оном страном коловоза на којој се налази заустављено возило да благовремено зауставе возила или смање брзину и да се припреме за безбедно заобилажење заустављеног возила.

Знакови и светилке из става 2. тач. 1. и 2. овог члана постављају се на удаљености од најмање 50 m од возила и то тако да буду видљиви са удаљености од најмање 150 m за возаче моторних возила која наилазе истом страном коловоза на којој се налази заустављено возило.

Члан 79.

Прописе о начину превоза опасних материја у друмском саобраћају, стручном оспособљавању возача моторних возила за превоз опасних материја и других лица која учествују у том превозу (припрема опасних материја за превоз, утовар, претовар, истовар и успутне манипулације) и техничким условима које морају да испуњавају предузећа која врше стручно оспособљавање тих лица, доноси функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове саобраћаја и веза и функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства.

2. Превоз у железничком саобраћају

Члан 80.

Приликом превоза опасних материја у железничком саобраћају примењују се, поред мера безбедности за превоз опасних материја прописаних овим законом, и одредбе Међународног правилника о превозу опасне робе на железницама.

Члан 81.

Опасне материје не смеју да се превозе железничким возилима у којима се налазе путници.

Члан 82.

Железничка транспортна предузећа дужна су да обезбеде чување опасних материја које превозе, и то од момента пријема до момента испоруке тих материја.

Члан 83.

Железничким возилима натовареним опасним материјама сме да се маневрише само ако су претходно предузете одговарајуће мере безбедности.

Железничка транспортна предузећа уређују јединствене мере безбедности при маневрисању железничким возилима из става 1. овог члана.

Члан 84.

Железничка возила и цистерне натоварени опасним материјама увршћују се у возове под условима и на начин који су утврђени јединственим правилима која доносе железничка транспортна предузећа.

Прописе о начину превоза опасних материја у железничком саобраћају доноси функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове саобраћаја и веза у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове и функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства.

3. Превоз на унутрашњим пловним путевима

Члан 85.

Приликом превоза опасних материја на унутрашњим пловним путевима, поред мера безбедности прописаних овим законом, сходно се примењују и одредбе Међународне конвенције за заштиту људског живота на мору које се односе на превоз опасних материја.

Прописе о начину вршења превоза опасних материја на унутрашњим пловним путевима доноси функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове саобраћаја и веза, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове и функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства.

Техничка правила о подобности бродова за превоз опасних материја на унутрашњим пловним путевима доноси Југословенски регистар бродова.

Члан 86.

На унутрашњим пловним путевима опасне материје смеју да се превозе теретним бродовима или танкерима који су за то намењени.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, опасне материје смеју да се превозе и путничким бродовима ако су те материје смештене у посебном простору одвојеном од путника.

Опасне материје могу да се превозе с једне обале на другу обалу и скелама, с тим да се за време превоза опасних материја на скели не смеју да налазе путници.

Члан 87.

Мање количине опасних материја за потребе домаћинства или радилишта могу да се разносе и достављају и чамцима и пловешим направама.

Члан 88.

За време утовара опасних материја на брод или танкер или истовара са брода или танкера и за време чишћења и проветравања брода или танкера којим се превозе опасне материје забрањено је пушење и употреба ватре и других средстава која могу да изазову варничење, пожар или експлозију.

На танкерима којима се превозе експлозивне или запаљиве материје забрањено је, ван стамбених просторија, пушење и употреба ватре и других средстава која могу да изазову варничење, пожар или експлозију, а за време утовара и истовара тих материја и за време чишћења танкера забрањене су те радње и у стамбеним просторијама на танкеру.

Члан 89.

На унутрашњим пловним путевима смеју да се превозе запаљиве течности само танкерима који су посебно изграђени за превоз тих течности.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, запаљиве течности могу да се превозе и теретним бродовима ако је амбалажа израђена од неломљивог материјала.

Члан 90.

Одредбе члана 88. овог закона односе се и на потискиваче и друге пловне објекте, који се налазе у потискиваном саставу, ако се у таквом саставу налази макар и један танкер.

Члан 91.

Ако се опасне материје превозе истим бродовима делимично у саобраћају на унутрашњим пловним путевима, а делимично у поморском саобраћају, примењују се прописи који важе за превоз опасних материја у поморском саобраћају.

Члан 92.

Бродови натоварени опасним материјама могу да зимују у зимовницама само ако при том могу да се спроведу све мере безбедности прописане за ускладиштење и чување опасних материја.

4. Превоз у поморском саобраћају

Члан 93.

Приликом превоза опасних материја поморским бродовима примењују се, поред мера безбедности за превоз опасних материја прописаних овим законом, и одредбе Међународне конвенције за заштиту људског живота на мору које се односе на превоз опасних материја.

Члан 94.

Путничким поморским бродовима смеју да се превозе опасне материје само ако је испуњен услов из члана 86. став 2. овог закона.

Члан 95.

Одредбе члана 87. овог закона примењују се и у поморском саобраћају.

Члан 96.

Прописе о начину вршења превоза опасних материја у поморском саобраћају доноси функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове саобраћаја и веза, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове и функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства.

Техничка правила о подобности брода за превоз опасних материја у поморском саобраћају доноси Југословенски регистар бродова, у складу са одредбама међународног поморског кодекса опасних терета, кодекса о конструкцији и опремању бродова који превозе опасна расута хемијска средства, кодекса о конструкцији и опремању бродова који превозе течне гасове у бродским танковима и међународног поморског сигналног кодекса.

5. Превоз у ваздушном саобраћају

Члан 97.

Приликом превоза опасних материја у ваздушном саобраћају примењују се одредбе Анекса 18 (безбедан превоз опасних материја ваздушним путем) уз

Конвенцију о међународном цивилном ваздухопловству (Чикаго, 1944. године), као и техничке инструкције уз тај анекс, ако нису у супротности са одредбама овог закона.

Члан 98.

У ваздушном саобраћају опасне материје се превозе ваздухопловима намењеним за превоз терета или ваздухопловима који су специјално намењени за превоз опасних материја.

Превоз опасних материја ваздухопловима за превоз путника може се вршити само у случајевима и под условима који су утврђени међународним споразумима о превозу опасне робе у ваздушном саобраћају.

Пирофоричне радиоактивне течности не смеју да се превозе ваздухопловима.

Члан 99.

Ако се путничким ваздухопловима превозе радиоактивне материје, пошиљке са тим материјама примају се само на аеродрому поласка ваздухоплова.

При преносу радиоактивних материја пошиљалац је дужан да одреди стручно лице које ће прихватити пошиљке са радиоактивним материјама до уношења у ваздухоплов, односно после изношења из ваздухоплова.

Члан 100.

За време утовара експлозивних материја у ваздухоплов или истовара из ваздухоплова, ваздухоплов не сме да се пуни горивом.

Члан 101.

Утовар опасних материја у ваздухоплов или истовар из ваздухоплова не сме да се врши за време непогодних атмосферских прилика које би могле да изазову експлозију, пожар, уништење или просипање опасне материје.

Члан 102.

Све док се у ваздухоплову налазе експлозивне или запаљиве материје, простор у који су оне смештене не сме да се загрева.

Члан 103.

Пошиљке са опасним материјама могу да се приме и укрцају на страном аеродрому у ваздухоплов који лети према домаћем аеродрому само ако пошиљалац има потврду примаоца пошиљке да је обезбеђено да пошиљку прихвати стручно лице одмах после слетања ваздухоплова.

Члан 104.

Ваздухоплов који је искључиво натоварен опасним материјама може да прелети територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије само ако за то добије одобрење од савезног органа управе надлежног за послове саобраћаја и веза.

Одобрење из става 1. овог члана издаје савезни орган управе надлежан за послове саобраћаја и веза, у сагласности са Савезним секретаријатом за народну одбрану, савезним органом управе надлежним за унутрашње послове и савезним органом управе надлежним за иностране послове.

У захтеву за издавање одобрења из става 1. овог члана превозник је дужан да назначи врсту и количину опасне материје, аеродром полетања и аеродром слетања ваздухоплова.

Члан 105.

Ако се ваздухопловом превозе опасне материје, превозник је дужан да о томе унапред обавести савезни орган управе надлежан за послове цивилне ваздушне пловидбе.

Члан 106.

Прописе о начину вршења превоза опасних материја у ваздушном саобраћају доноси функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове саобраћаја и веза, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове и функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства.

6. Пренос у поштанском саобраћају

Члан 107.

Забрањено је стављати експлозивне, запаљиве и друге опасне материје у писмоносне пошиљке и поштанске пакете и такве пошиљке и пакете примати на пренос у поштанском саобраћају.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, предузеће ПТТ саобраћаја може да прими на пренос у унутрашњем поштанском саобраћају само оне опасне материје чији је превоз у међународном поштанском саобраћају дозвољен одредбама Светске поштанске конвенције и Аранжмана о поштанским пакетима.

Члан 108.

Поштанским пошиљкама са опасним материјама мора да се одвојено рукује, а у току преноса оне морају да буду смештене одвојено од осталих поштанских пошиљки.

V. НАДЗОР

Члан 109.

Инспекцијски надзор над извршењем овог закона, прописа донесених на основу овог закона и међународних уговора непосредно врше надлежни органи управе у републикама и аутономним покрајинама.

У вршењу непосредног инспекцијског надзора, надлежни органи управе из става 1. овог члана овлашћени су да:

- 1) нареде да се утврђене неправилности отклоне у одређеном року;
- 2) забране даљи превоз или руковање опасним материјама лицима која нису стручно оспособљена за превоз и руковање опасним материјама;
- 3) привремено забране вршење појединих радњи у вези са превозом (припреме за превоз, утовар, претовар и истовар) опасних материја ако у погледу места или времена за обављање те радње нису испуњени прописани услови;
- 4) забране предузећу или другом правном лицу или појединцу - превознику превоз опасне материје ако утврде да су у току припреме за превоз или у току превоза учињени тежи пропусти у погледу предузимања мера безбедности.

Изузетно од одредбе става 1. овог члана, инспекцијски надзор над спровођењем мера безбедности прописаних овим законом и прописа донесених на основу овог закона, при превозу отровних, гадних и заразних и радиоактивних материја преко границе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (увоз, извоз и транзит), непосредно врши савезни орган управе надлежан за послове здравства,

преко својих санитарних инспектора који обављају здравствени надзор на граничним прелазима.

Члан 110.

Савезни орган управе надлежан за унутрашње послове врши инспекцију над поступањем надлежног републичког, односно покрајинског органа у извршавању одредаба овог закона, прописа донесених на основу овог закона и међународних уговора који се односе на превоз опасних материја класе 1а, 1б, 1ц, 2, 3, 4.1, 4.2, 5.1, 5.2, 8. и 9, спровођењу мера и радњи и извршавања задатака у овој области и врши инспекцију над радом органа у републици, односно аутономној покрајини надлежних за контролу превоза опасних материја преко државне границе Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (увоз, извоз и транзит).

Савезни орган управе надлежан за послове здравства врши и инспекцију над поступањем надлежног републичког, односно покрајинског органа у извршавању одредаба овог закона, прописа донесених на основу овог закона и међународних уговора који се односе на превоз опасних материја класе 6.1, 6.2. и 7. у спровођењу мера и радњи и извршавању задатака у овој области.

Орган у коме се врши инспекција дужан је да овлашћеном раднику омогући увид у све предмете који се односе на поступање органа у спровођењу прописаних мера безбедности при превозу опасних материја и да пружи потребне податке и обавештења о спровођењу овог закона, прописа донетих на основу овог закона и међународних уговора.

Ако овлашћени радник који врши инспекцију утврди да орган у коме се врши инспекција не спроводи прописане мере безбедности при превозу опасних материја или у вршењу надзора утврди друге неправилности у спровођењу овог закона, прописа донетих на основу овог закона и међународних уговора упознаће с тим функционера који руководи органом у коме се врши инспекција и предложиће мере које треба предузети.

Члан 111.

Органи у републици, односно аутономној покрајини надлежни за спровођење овог закона, прописа донетих на основу овог закона и међународних уговора, дужни су да надлежном органу управе достављају обавештења и извештаје о примени овог закона, прописа донесених на основу овог закона и међународних уговора.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства одређује податке које треба да садрже обавештења и извештаји из става 1. овог члана и начин њиховог достављања.

Члан 112.

Надлежни органи у републици, односно аутономној покрајини дужни су да устроје и воде базу података о врстама опасних материја, њиховим особинама које представљају опасност по живот и здравље људи и материјална добра, мерама које треба предузети за спречавање или уклањање опасности и о предузећима и појединцима који могу пружити помоћ при уклањању настале опасности.

Методологију о начину формирања базе података о опасним материјама доноси функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове на предлог комисије која се формира од представника надлежних републичких и покрајинских органа управе.

VI. КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 113.

Новчаном казном од 10.000 динара до 1.000.000 динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице:

1) ако превози новооткривену опасну материју за коју научним истраживањем нису утврђени услови који пружају потпуну сигурност при превозу (члан 4);

2) ако без овлашћења надлежног органа врши стручно оспособљавање лица која рукују и превозе опасне материје (члан 5. став 3);

3) ако не организује или не врши контролу над спровођењем мера и испуњавањем услова за превоз опасних материја и вршење радњи у вези с тим превозом (члан 6);

4) ако заједнички пакује или заједнички превози у истом превозном средству, односно у истом простору за смештај товара опасну материју или ако превози опасну материју која је искључена од превоза, противно одредбама међународних споразума из члана 7. овог закона;

5) ако не осигура опасну материју за случај штете причињене трећим лицима услед смрти, повреде тела или здравља, оштећења или уништења ствари или загађивања животне средине у току превоза (члан 8);

6) ако амбалажа у којој превози опасну материју не одговара прописаним условима (члан 10. ст. 1. до 4.);

7) ако суд у коме превози опасну материју или опасну материју потопљену у неку течност, или суд за превоз раствора опасне материје, или суд за превоз опасне материје ваздухопловом и њихови затварачи не одговарају прописаним условима (члан 12);

8) ако суд запремине веће од 200 литара у коме превози опасну течну материју није од челичног лима или другог погодног материјала (члан 13. став 1);

9) ако утовар или истовар опасне материје врши на месту где се угрожава живот или здравље људи, материјалних добара, животна средина или безбедност саобраћаја (члан 17. став 1);

10) ако на железничкој станици, у луци и пристаништу или на аеродрому врши утовар или истовар опасних материја ван места које је одредио надлежни орган (члан 18);

11) ако на месту на коме се врши утовар или истовар експлозивних материја или запаљивих опасних материја изврши неку од радњи предвиђених у члану 20. став 1. тач. 1, 2, 4, 5. и 6;

12) ако место на коме се врши утовар или истовар експлозивних материја, гасова или запаљивих опасних материја не снабде апаратима или другим уређајима за гашење пожара (члан 23);

13) ако у затвореном простору у коме се врши утовар или истовар опасних материја које развијају гасове или радиоактивних материја не постави апарат за мерење концентрације гасова у ваздуху, односно апарат за мерење радиоактивности у том простору, или редовно не врши преглед и баждарење тих апарата (члан 24);

14) ако увезе отпатке опасних материја иностраног порекла ради трајног или привременог одлагања на територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (члан 28. став 1);

15) ако превози опасне материје у превозним средствима која нису технички исправна или израђена, опремљена и обележена у складу са прописаним стандардима (члан 29);

16) ако опасну материју преда или прими на превоз као пртљаг, осим апарата, направа и других сличних предмета који садрже минималне количине опасних материја које не представљају опасност по околину, а служе за личну употребу (упаљачи, шибице, лакови и сл.) - (члан 30);

17) ако одмах не обустави даље превозење опасне материје која је искључена из превоза или о томе не обавести најближу станицу милиције и пошљаоца, чим утврди или на други начин сазна да превози такву опасну материју (члан 38. став 1);

18) ако по примљеном обавештењу о обустављању превоза опасне материје која је искључена из превоза не преузме ту материју или не предузме одговарајуће мере да се она учини безопасном (члан 38. став 2);

19) ако не обустави даље превозење опасне материје и о томе не обавести пошљаоца кад у току превоза утврди да превози опасну материју која не испуњава услове прописане за превоз или која није декларисана као опасна материја или је нетачно декларисана (члан 39. став 1);

20) ако експлозивну материју чији се утовар или истовар врши ван круга предузећа која те материје производе или држе за своју редовну делатност утоварује или истоварује ван места које је одредио надлежни орган (члан 40);

21) ако превози експлозивну материју без одобрења надлежног органа (члан 41);

22) ако не предузме посебне мере безбедности при превозу одређене експлозивне материје које је прописао надлежни орган (члан 43. став 1);

23) ако суд у коме превози гас пуни врстом гаса за који он није намењен, а не испуњава услов из члана 47. (члан 47);

24) ако суд у коме превози запаљиву течност не одговара техничким условима прописаним за односну врсту запаљиве течности (члан 50. став 1);

25) ако превози запаљиве течности у металним бачвама или металним боцама које нису израђене према југословенском стандарду или према страном или међународном стандарду који испуњава услове југословенског стандарда (члан 50. став 2);

26) ако без одобрења надлежног органа превози отров преко државне границе или територије Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (увоз, извоз, транзит) - (члан 51. став 1);

27) ако превози отров у истом товарном простору са животним намирницама, или сточном храном, или лековима, или предметима опште употребе који подлеже здравственом надзору (члан 51. став 4);

28) ако превози отров у унутрашњем саобраћају без одобрења надлежног органа или ако приликом превоза отрова не предузме наређене посебне мере безбедности (члан 53. и члан 54. став 1);

29) ако у случају расипања отрова не обележи, на видљив начин, место на коме је настало расипање или не спречи приступ том месту људима или животињама до доласка стручно оспособљеног лица (члан 55);

30) ако пакује или превози радиоактивну материју у амбалажи која не одговара одређеној врсти радиоактивне материје или ако је доза зрачења на површини амбалаже већа од дозвољене (члан 56);

31) ако приликом припремања за превоз или приликом превоза радиоактивне материје која је истовремено и токсична, експлозивна или запаљива не предузме мере безбедности прописане за сваку од наведених врста опасности (члан 57);

32) ако превози радиоактивну материју у унутрашњем саобраћају у истом товарном простору са животним намирницама, или одређеним предметима опште употребе који подлежу здравственом надзору или с лековима, или са сточном храном (члан 58);

33) ако превози радиоактивну материју без одобрења надлежног органа или при њеном превозу не предузме наређене посебне мере безбедности (члан 59);

34) ако превози већу количину радиоактивне материје, односно број извора јонизујућих зрачења чија је активност већа од активности одређене у одобрењу или не обавести надлежни орган у републици, односно аутономној покрајини о почетку превоза или обавештење не садржи све прописане податке (члан 60);

35) ако радиоактивну материју или извор јонизујућих зрачења, који у случају незгоде или удеса може да доведе до контаминације или угрожавања животне средине зрачењем, превози без пратње лица стручно оспособљеног за руковање том материјом или извором (члан 62);

36) ако у случају расипања радиоактивне материје не обележи на видљив начин место на коме је дошло до расипања или не спречи приступ том месту људима или животињама до доласка стручно оспособљених лица (члан 63. став 1);

37) ако опасне материје превози моторним возилом које не испуњава техничке услове за превоз одређене опасне материје (члан 72. ст. 1. и 2);

38) ако опасну материју превози у железничком возилу у коме се налазе путници (члан 81);

39) ако од момента пријема до момента испоруке не обезбеди чување опасне материје коју превози (члан 82);

40) ако опасну материју превози на унутрашњем пловном путу путничким бродом у простору који није одвојен од путника или ако превози опасну материју скелом заједно са путницима (члан 86. ст. 2. и 3);

41) ако запаљиву течност превози танкером који није посебно изграђен за превоз те течности или теретним бродом кад је запаљива течност пакована у ломљивој амбалажи (члан 89);

42) ако опасну материју превози путничким поморским бродом у простору који није одвојен од путника (члан 94);

43) ако опасну материју превози ваздухопловом који није намењен за превоз терета или ваздухопловом који није специјално намењен уза превоз опасних материја или ако превоз врши ваздухопловом намењеним за превоз путника

противно условима утврђеним међународним споразумом за превоз опасне робе у ваздушном саобраћају (члан 98. ст. 1. и 2);

44) ако превози ваздухопловом пирофоричну радиоактивну течност (члан 98. став 3);

45) ако у путнички ваздухоплов прими радиоактивну материју ван аеродрома поласка (члан 99. став 1);

46) ако при преносу радиоактивне материје не одреди стручно лице које ће прихватити пошиљку са радиоактивном материјом до уношења у ваздухоплов, односно после изношења из ваздухоплова (члан 99. став 2);

47) ако за време утовара или истовара експлозивне материје из ваздухоплова пуни ваздухоплов горивом (члан 100);

48) ако стави експлозивну, запаљиву или другу опасну материју у писмоносну пошиљку или поштански пакет, или ако такву пошиљку или пакет прими на пренос у поштанском саобраћају (члан 107. став 1).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај новчаном казном од 6.300 динара до 63.000 динара и одговорно лице у предузећу или у другом правном лицу.

■ **Види:**

[Исправку - СЛ СФРЈ, 45/90-1340.](#)

[чл. 8. тач. 1\) Закона - СЛ СРЈ, 24/94-297.](#)

[чл. 8. тач. 1\) Закона - СЛ СРЈ, 28/96-5.](#)

[чл. 1. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-4.](#)

Члан 114.

Новчаном казном од 8.000 динара до 800.000 динара казниће се за прекршај предузеће или друго правно лице:

1) ако нареди или дозволи да опасном материјом рукује лице које није пунолетно или лице које није стручно оспособљено за руковање тим материјама (члан 5. став 1);

2) ако превози опасну материју у суду, цистерни, контејнеру или другој врсти амбалаже за превоз опасних материја који нису израђени у складу са прописаним стандардима за одговарајућу класу опасне материје, у суду од ломљивог материјала или неотпорне пластичне масе који није смештен у заштитну амбалажу и није обезбеђен одговарајућим материјалом за попуњавање празног простора (члан 11);

3) ако судове од ломљивог материјала у којима се превози опасна течна материја пакује у групи чија укупна маса прелази 75 kg или судове од неломљивог материјала у којима се превози опасна течна материја пакује у групи чија маса прелази 150 kg (члан 13. став 2);

4) ако место на коме се утоварују или истоварују опасне материје није снабдевено прописаним уређајима или опремом или ако на видљивом месту није означено одговарајућом ознаком опасности (члан 17. став 2);

5) ако уређај за утовар или истовар опасних материја није исправан или изведен тако да не оштећује амбалажу опасне материје (члан 22);

6) ако на месту на коме се утоварују или истоварују опасне материје не контролише исправност уређаја или електричних инсталација, не организује

физичко обезбеђење тих места или се не стара о исправности техничке опреме и других средстава за гашење пожара на тим местима (члан 25);

7) ако опасну материју преда или прими на превоз или је превози сопственим превозним средством, а није припремило опасну материју у складу са условима за њен превоз (члан 27);

8) ако опасну материју која је испала или се просула приликом превоза не прикупи или не одстрани, односно проспе на за то одређено место или је на други начин не учини безбедном, или о томе не обавести најближи орган санитарне инспекције или станицу милиције (члан 32);

9) ако не преда превознику исправу о превозу опасне материје или упутство о посебним мерама безбедности које морају да се предузму при превозу опасне материје (члан 33. став 1);

10) ако одмах после примљеног обавештења о обустављању превоза опасне материје не отклони утврђене недостатке или не преузме опасну материју (члан 39. став 2);

11) ако експлозивну материју и средства за њено иницирање превози у истом простору превозног средства (члан 45);

12) ако у моторном возилу којим се превози опасна материја нема сувозача у случајевима кад је то предвиђено Европским споразумом о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају (члан 66);

13) ако дозволи или нареди да се на возилу натовареном опасном материјом врши оправка која услед варничења или удара може да изазове пожар или експлозију или да оштети амбалажу (члан 67. став 2);

14) ако превози опасну материју моторним или прикључним возилом које није посебно конструисано за превоз поједине опасне материје или теретним моторним возилом које не одговара условима прописаним овим законом и Европским споразумом о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају (члан 71);

15) ако брод натоварен опасном материјом држи у зимовнику, а да нису спроведене прописане мере безбедности за ускладиштење и чување опасних материја (члан 92);

16) ако утоварује или истоварује опасне материје из ваздухоплова за време непогодних атмосферских прилика (члан 101);

17) ако унапред не обавести надлежну службу за вођење ваздухоплова кад се ваздухопловом превози опасна материја (члан 105);

18) ако поштанском пошиљком која садржи опасну материју не рукује одвојено или ако у току преноса ову пошиљку не смести одвојено од осталих поштанских пошиљака (члан 108).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај новчаном казном од 9.000 динара до 63.000 динара и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

■ **Види:**

чл. 8. тач. 2) Закона - СЛ СРЈ, 24/94-297.

чл. 8. тач. 2) Закона - СЛ СРЈ, 28/96-5.

чл. 2. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-4.

Члан 115.

Новчаном казном од 6.300 динара до 630.000 динара казниће се за прекршај предузеће и друго правно лице:

1) ако судове, цистерне, контејнере и другу врсту амбалаже не изради или не испита према прописаним стандардима (члан 11. став 1);

2) ако боце у којима се превозе опасне материје, осим ниских боца са пречником дужим од 30 см у којима се превози течни нафтни гас не пакује, односно не ставља у палете у вертикалном положају или ако боце са гасом пакује у хоризонталном положају, а не обезбеди их тако да се не могу котрљати или померати или ако боце паковане у палетама у вертикалном положају не обезбеди да се не могу превртати (члан 14);

3) ако колето у коме превози опасну материју није на видном месту означено листицама опасности, односно листицама ломљивости суда (члан 15);

4) ако празне неочишћене судове у којима су се налазиле опасне материје не затвори и не означи на исти начин као да су пуне или ако превозна средства у којима се превозе судови у којима су се налазиле опасне материје не означи на исти начин као и превозна средства којима се превозе судови напуњени опасним материјама (члан 16);

5) ако утоварује или истоварује опасне материје ноћу без електричног осветљења или ако електрични уређаји на месту утовара или простора нису израђени тако да не могу изазвати пожар или експлозију (члан 21. став 2);

6) ако поједине врсте опасних материја превози преко подручја на коме је забрањен превоз такве материје или врши превоз материје превозним средством којим је забрањен превоз такве материје (члан 28);

7) ако превози опасне материје превозним средством које није технички исправно или није израђено, опремљено и обележено на начин прописан међународним уговором о превозу опасних материја у појединим гранама саобраћаја (члан 29);

8) ако у случају нестанка опасне материје при превозу не предузме потребне мере за њено проналажење и ако о њеном нестанку и о опасности коју представља та опасна материја не обавести јавност, најближи орган санитарне инспекције или најближу станицу милиције (члан 31);

9) ако о несталој количини експлозивне материје при превозу одмах не обавести најближу станицу милиције (члан 46);

10) ако судове са гасом превози отвореним превозним средством, а товар не заштити од атмосферских утицаја или ако их превози затвореним превозним средством које није снабдевано вентилационим уређајем или није омогућено стално проветравање, или ако не обезбеди особље превозног средства одговарајућом опремом за личну заштиту (члан 49);

11) ако дозволи да се у возилу којим превози опасну материју налазе друга лица, осим возача, сувозача и пратиоца (члан 65);

12) ако у возилу у којем превози опасну материју држи материју која може да изазове пожар (члан 67. став 1);

13) ако моторно возило којим превози опасну материју или празне неочишћене судове у којима су се налазиле опасне материје нема знакова, или уређаја прописаних у члану 73. и 74. овог закона;

14) ако моторно возило којим превози радиоактивну материју не означи ознакама за означавање радиоактивних материја или ознаке не постави на одговарајуће место (члан 75);

15) ако моторно возило којим превози опасну материју нема прописану опрему (члан 76);

16) ако прикључно возило на коме ма која осовина има једноструке тачкове којим се превози опасна материја нема посебан уређај који упозорава на смањење притиска ваздуха у пнеуматику испод 80% (члан 77. став 1);

17) ако прикључно возило којим превози опасну материју није везано за вучно возило и посебним ланцима кад није снабдевено кочницама које аутоматски коче приликом откачивања од вучног возила (члан 77. став 2);

18) ако маневрише железничким возилима натовареним опасном материјом а претходно не предузме прописане мере безбедности (члан 83. став 1);

19) ако уврсти у воз железничко возило или цистерну натоварену опасном материјом противно условима и начину које је утврдило железничко транспортно предузеће (члан 84);

20) ако прими или укрца пошиљку са опасном материјом у ваздухоплов на страном аеродрому а нема потврде примаоца пошиљке да је обезбеђено прихватање пошиљке од стручног лица одмах после слетања ваздухоплова (члан 103);

21) ако ваздухоплов који је искључиво натоварен опасном материјом прелети територију Социјалистичке Федеративне Републике Југославије без одобрења надлежног органа (члан 104. став 1).

За радње из става 1. овог члана казниће се за прекршај новчаном казном од 4.200 динара до 42.000 динара и одговорно лице у предузећу или другом правном лицу.

■ **Види:**

чл. 8. тач. 3) Закона - СЛ СРЈ, 24/94-297.

чл. 8. тач. 3) Закона - СЛ СРЈ, 28/96-5.

чл. 3. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-4.

Члан 116.

За решење из члана 113. став 1. тач. 1. до 5. и тач. 8. до 39, члана 114. став 1. тач. 1. до 8. и тач. 10. до 14. и члана 115. став 1. тач. 1 до 18. овог закона казниће се за прекршај појединац који самостално обавља делатност личним радом и средствима у својини грађана новчаном казном од 2.100 динара до 21.000 динара или казном затвора до 60 дана.

■ **Види:**

чл. 8. тач. 4) Закона - СЛ СРЈ, 24/94-297.

чл. 8. тач. 4) Закона - СЛ СРЈ, 28/96-5.

чл. 4. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-4.

Члан 117.

Новчаном казном од 2.100 динара до 21.000 динара или казном затвора до 30 дана казниће се за прекршај појединац:

- 1) ако утоварује или истоварује опасну материју на месту где се угрожава живот или здравље људи или материјална добра или животна средина (члан 17. став 1);
- 2) ако приступи месту на коме се утоварују или истоварују опасне материје, а не учествује у утовару или истовару (члан 19);
- 3) ако на месту на коме се утоварују или истоварују експлозивне материје или запаљиве опасне материје пуши или употребљава средство за паљење (шибице, упаљачи) или не искључи рад мотора возила (члан 20);
- 4) ако за време утовара или истовара запаљивих течности или гасова не уземљи превозно средство или за време утовара, истовара или претовара не заустави рад мотора превозног средства којим превози запаљиву течност или запаљиви гас кад је био обавезан да то учини (члан 26);
- 5) ако опасну материју преда на превоз или је превози сопственим превозним средствима, а није припремио опасну материју у складу са условима за њен превоз (члан 27);
- 6) ако увезе отпатке опасних материја иностраног порекла ради трајног или привременог одлагања на територији Социјалистичке Федеративне Републике Југославије (члан 28. став 1);
- 7) ако у пртљагу преноси опасну материју или је преда на превоз као пртљаг, осим апарата, направа и других сличних предмета који садрже минималне количине опасне материје које не представљају опасност по околину, а служе за личну употребу (упаљачи, шибице, лакови и сл.) - (члан 30. став 1);
- 8) ако у случају нестанка опасне материје при превозу не предузме мере за њено проналажење и ако о њеном нестанку не обавести најближу станицу милиције, а по потреби, и најближи орган санитарне инспекције (члан 31);
- 9) ако испалу или просуту опасну материју приликом превоза не покупи или не одстрани, односно смести на за то одређено место или је на други начин не учини безопасном или о томе не обавести најближи орган санитарне инспекције или станицу милиције (члан 32. став 1);
- 10) ако као лице које управља превозним средством којим се превози опасна материја не поседује исправу о превозу опасне материје, сертификат о исправности возила, уверење о стручној оспособљености за управљање таквим возилом или упутство о посебним мерама безбедности (члан 35. став 2);
- 11) ако као лице које управља превозним средством којим се превози опасна материја, на исправи о превозу материје својим потписом не потврди пријем декларисане опасне материје за превоз (члан 37);
- 12) ако као лице које управља превозним средством одмах не обустави даље превозење опасне материје која је искључена из превоза или о томе не обавести станицу милиције и пошиљаоца чим утврди или на други начин сазна да превози такве опасне материје (члан 38. став 1);
- 13) ако као лице које управља превозним средством не обустави даље превозење опасне материје или о томе не обавести пошиљаоца у случајевима кад утврди да постоје услови за обустављање превоза предвиђени у члану 39. став 1. овог закона;

14) ако експлозивну материју и средства за њено иницирање превози у истом простору превозног средства или ако експлозивну материју превози у кабинџ возача или простору превозног средства у коме се превозе лица (члан 45. ст. 1. и 3);

15) ако о несталој количини експлозивне материје при превозу одмах не обавести најближу станицу милиције (члан 46);

16) ако о расутој или несталој радиоактивној материји у току превоза одмах не обавести најближу станицу милиције, а, по могућности, и најближи орган санитарне инспекције (члан 63. став 2);

17) ако као возач моторног возила приликом превоза опасне материје прими у возило лице које није сувозач или пратилац (члан 65);

18) ако у возилу којим превози опасне материје држи материје које могу да изазову пожар или оправља возило натоварено опасним материјама или пуши у кабинџ возила којим се превозе опасне материје класе 1а, 1б, 1ц, 2, 3, 4.1, 4.2, 4.3, 5.1. и 5.2. (члан 67);

19) ако као возач моторног возила при превозу опасне материје не управља возилом са нарочитом опрезношћу или ако вози већом брзином од 80% од дозвољене или прописане брзине или брже од 70 km на час, а за отрове - од 60 km на час (члан 68);

20) ако се као возач моторног возила удаљи од возила којим се превози опасна материја и возило остави без надзора сувозача или пратиоца (члан 69);

21) ако као члан посаде моторног возила коме се десила незгода или удес при превозу опасне материје, а чије последице посада не може сама да отклони или због којих не може да настави вожњу, одмах о томе не обавести најближу станицу милиције (члан 70. став 1);

22) ако на захтев возача не обавести најближу станицу милиције у случају незгоде или удеса возила које превози опасне материје (члан 70. став 2);

23) ако као возач управља моторним возилом натовареним опасним материјама које није означено знацима за означавање возила којим се превозе опасне материје или на тим знацима нису исписани одговарајући идентификациони бројеви, или ти знаци на возилу нису изведени и постављени на начин предвиђен Европским споразумом о међународном превозу опасне робе у друмском саобраћају (члан 73. ст. 1. до 3);

24) ако превози опасну материју возилом из члана 71. став 3. овог закона, а не означи возило прописаном заставицом истакнутом на видљивом месту (члан 74);

25) ако као возач моторног возила приликом превоза опасне материје заустави или паркира моторно возило или прикључно возило на месту које није одређено и обележено за ту врсту возила или не предузме мере из члана 78. ст. 2. и 4. у случају кад је возило заустављено због квара, незгоде, утовара или истовара или из других оправданих разлога (члан 78);

26) ако за време утовара или истовара опасне материје са брода или танкера, или за време чишћења и проветравања брода, односно танкера врши радњу или употребљава средство које може да изазове варничење, пожар или експлозију (члан 88);

27) ако загрева простор ваздухоплова у коме је смештена експлозивна или запаљива материја (члан 102);

28) ако стави експлозивну, запаљиву или другу опасну материју у писмоносну пошиљку или поштански пакет (члан 107. став 1).

■ **Види:**

Исправку - СЛ СФРЈ, 45/90-1340.

чл. 8. тач. 5) Закона - СЛ СРЈ, 24/94-297.

чл. 8. тач. 5) Закона - СЛ СРЈ, 28/96-5.

чл. 5. Закона - СЛ СРЈ, 68/2002-4.

VII. ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 118.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове саобраћаја и веза и функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства, донеће прописе о стручном оспособљавању возача моторних возила за превоз опасних материја и других лица која учествују у превозу опасних материја и о техничким условима које морају да испуњавају предузећа која врше стручно оспособљавање тих лица, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Функционер који руководи савезним органом управе надлежним за послове саобраћаја и веза, у споразуму са функционером који руководи савезним органом управе надлежним за унутрашње послове и функционером који руководи савезним органом управе надлежним за послове здравства, донеће прописе о превозу опасних материја у железничком саобраћају, у року од шест месеци од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 119.

Одредба из члана 35. став 2. овог закона у којој је утврђена обавеза за лице које управља превозним средством којим се превозе опасне материје да поседује сертификат о исправности возила и уверење о стручној оспособљености за управљање тим превозним средством и одредба из члана 78. став 2. овог закона којом је утврђена обавеза да се возила којима се превозе опасне материје могу заустављати и паркирати само на местима која су за ту врсту возила одређена и обележена, примењиваће се по истеку једне године од дана ступања на снагу овог закона.

Одредба члана 112. став 1. овог закона почеће са применом најкасније по истеку три године од дана ступања на снагу овог закона.

Члан 120.

Даном ступања на снагу овог закона престаје да важи Закон о превозу опасних материја ("Службени лист СФРЈ", број 20/84).

Члан 121.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном листу СФРЈ".